

§ 235

Dnr 00123/2020

Remissvar avseende slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet

Sammanfattning

Socialnämnden ska yttra sig över utkast till lagrådsremiss Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet (SOU 2018:85).

Utkastet till lagrådsremiss innehåller förslag som innebär att lagöverträdare i åldern 18-20 år ska behandlas som andra myndiga lagöverträdare. De föreslagna ändringarna innebär bland annat att den så kallade ungdomsreduktionen, som idag gäller för lagöverträdare under 21 år, framöver ska gälla för den som begått brott innan han eller hon fyllt 18 år. Även påföljden ungdomsvård och ungdomstjänst ändras till att, som huvudregel, gälla den som begått brott innan 18 års ålder.

I fråga om lagöverträdare i åldern 15-17 år har det i utkastet till lagrådsremissen inte föreslagits några förändringar i förhållande till nu gällande lagstiftning. Den nuvarande reglering ska fortsätta gälla och tillämpas på samma sätt som idag. Det innebär en tröskeleffekt vid 18 års ålder i och med att ungdomsreduktionen för 18-åriga lagöverträdare ska upphöra.

Ordförandens förslag

Ordförandens förslag till socialnämnden är

att godkänna skrivelsen som sitt yttrande till Justitiedepartementet

Behandling av förslag

Ordföranden konstaterar att det bara finns ett förslag till beslut och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Socialnämnden beslutar

att godkänna skrivelsen som sitt yttrande till Justitiedepartementet.

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet

Akt

Socialnämnden

29 oktober 2020

Remissvar avseende slopad straffrabatt för unga myndiga

Dnr 00123/2020

Sammanfattning

Socialnämnden ska yttra sig över utkast till lagrådsremiss Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet (SOU 2018:85).

Utkastet till lagrådsremiss innehåller förslag som innebär att lagöverträdare i åldern 18-20 år ska behandlas som andra myndiga lagöverträdare. De föreslagna ändringarna innebär bland annat att den så kallade ungdomsreduktionen, som idag gäller för lagöverträdare under 21 år, framöver ska gälla för den som begått brott innan han eller hon fyllt 18 år. Även påföljden ungdomsvård och ungdomstjänst ändras till att, som huvudregel, gälla den som begått brott innan 18 års ålder.

I fråga om lagöverträdare i åldern 15-17 år har det i utkastet till lagrådsremissen inte föreslagits några förändringar i förhållande till nu gällande lagstiftning. Den nuvarande reglering ska fortsätta gälla och tillämpas på samma sätt som idag. Det innebär en tröskeffekt vid 18 års ålder i och med att ungdomsreduktionen för 18-åriga lagöverträdare ska upphöra

I ärendet finns följande handlingar

- Tjänsteskrivelse
- Utkast till lagrådsremiss Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet JU2020/02657/L5

Förslag till beslut

Ordförandens förslag till socialnämnden är

att godkänna skrivelsen som sitt yttrande till Justitiedepartementet.

Samuel Lilja
Ordförande

Socialnämnden

29 oktober 2020

Remissvar avseende slopad straffrabatt för unga myndiga

Dnr 00123/2020

Sammanfattning

Socialnämnden ska yttra sig över utkast till lagrådsremiss Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet (SOU 2018:85).

Utkastet till lagrådsremiss innehåller förslag som innebär att lagöverträdare i åldern 18-20 år ska behandlas som andra myndiga lagöverträdare. De föreslagna ändringarna innebär bland annat att den så kallade ungdomsreduktionen, som idag gäller för lagöverträdare under 21 år, framöver ska gälla för den som begått brott innan han eller hon fyllt 18 år. Även påföljden ungdomsvård och ungdomstjänst ändras till att, som huvudregel, gälla den som begått brott innan 18 års ålder.

I fråga om lagöverträdare i åldern 15-17 år har det i utkastet till lagrådsremissen inte föreslagits några förändringar i förhållande till nu gällande lagstiftning. Den nuvarande reglering ska fortsätta gälla och tillämpas på samma sätt som idag. Det innebär en tröskeeffekt vid 18 års ålder i och med att ungdomsreduktionen för 18-åriga lagöverträdare ska upphöra.

Beredning

Justitiedepartementet har översänt utkastet till lagrådsremiss för socialnämndens yttrande. I beredningen har sektionschef Angelina Pavlova med KRIM-teamet och förvaltningsjuristerna Igor Timofejevs och Frida Andersson deltagit.

I ärendet finns följande handlingar

- Utkast till lagrådsremiss Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet JU2020/02657/L5

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag till socialnämnden är

att godkänna skrivelsen som sitt yttrande till Justitiedepartementet.

Socialnämndens yttrande

Val av påföljd för lagöverträdare i åldern 18–20 år

Åldersgränsen för unga lagöverträdare är idag samstämmigt 21 år i brottsbalken (BrB), LUL och LVU. Den föreslagna förändringen innebär att åldersgränsen framöver kommer vara 18 år i BrB, men oförändrat 21 år i LVU och LUL. Socialnämnden gör bedömningen att den föreslagna

ordningen kommer att innebära svårigheter vid tillämpningen av 3 § LVU, främst vad avser rekvisitet brottslig verksamhet.

Idag kan den som begått brott och är under 20 år dömas till ungdomsvård om han eller hon har ett särskilt behov av vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen eller LVU. Vården ska syfta till att motverka att den unge utvecklas ogynnsamt och i dessa ärenden upprättas en vårdplan eller ungdomskontrakt med åtgärder av socialnämnden som bifogas domen. Det sker en samverkan mellan BrB och LVU genom att rätten gör en bedömning av om den planerade eller redan pågående vården med stöd av LVU kan anses vara tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde och art samt den unges tidigare brottslighet. Med de föreslagna ändringen i BrB ska rätten som huvudregel inte längre ta hänsyn till socialnämndens åtgärder och eventuell vård med stöd av LVU om lagöverträdaren är över 18 år. En person mellan 18 och 21 år kan inte heller, som huvudregel, längre dömas till ungdomsvård av rätten.

I utkastet till lagrådsremissen föreslås en möjlighet att döma till ungdomsvård om det föreligger särskilda skäl. Ett exempel på sådant särskilt skäl är om den tilltalade vårdas enligt 3 § LVU och är placerad på ett särskilt ungdomshem enligt 12 § LVU.

Eftersom det inte föreslås någon följdändring i LVU kommer socialnämnden ha ett oförändrat ansvar att hos förvaltningsrätten ansöka om vård med stöd av 3 § LVU för personer mellan 18 och 20 år som på grund av brottslig verksamhet har ett behov av vård. Idag delas ansvaret för personer mellan 18 och 20 år mellan socialtjänst och kriminalvård men vården ska ske med stöd av LVU om vård inom socialtjänsten med hänsyn till den unges behov och personliga förhållanden i övrigt är lämpligare än annan vård. Syftet med socialnämndens ansvar enligt LVU är att kriminalvårdspåföljder ska kunna undvikas. Det saknas en tydlig redogörelse och analys över hur lagändringen i BrB kommer påverka socialnämndens skyldighet i enlighet med 3 § LVU och den föreslagna möjligheten att döma personer mellan 18 och 20 år till ungdomsvård avser endast ett tämligen begränsat antal situationer. Socialnämnden anser därför att det behövs ett förtydligande av vad ansvar enligt 3 § LVU innebär och ser det som problematiskt om detta ansvar kvarstår oförändrat. För att de båda lagstiftningarna ska harmoniera ser socialnämnden ett behov av att rekvisiten samt åldersgränsen i 3 § LVU ses över, alternativt att det sker ett förtydligande av när vård med stöd av 3 § LVU på grund av brottslig verksamhet är tillämplig för personer i åldern 18-20 år.

Socialnämnden instämmer i utredarens bedömning att strängare påföljder för lagöverträdare i åldern 18-20 år kommer innebära en ökad tillämpning av häktning, anhållande och andra processuella tvångsmedel.

Val av påföljd för lagöverträdare i åldern 15-17 år

I utkastet till lagrådsremissen föreslås att påföljderna för lagöverträdare i åldern 15 – 17 år ska vara oförändrade.

När ungdomar i åldern 15-17 år begår brott är det i första hand socialtjänsten som är ansvarig för att vidta åtgärder för att förhindra återfall i brott. Det är vanligt att ungdomar som begår brott innan de fyllt år 18 har ett särskilt behov av vård och de åtgärder som kan komma ifråga är därför bland annat vård med stöd av LVU eller socialtjänstlagen, ungdomsvård och/eller ungdomstjänst. Socialtjänstens arbete utgår från den unges vårdbehov och syftet med vården är att motverka en negativ utveckling hos den unge. Utifrån detta perspektiv anser socialnämnden att en repressionshöjning, innebärande längre vårdtid, inte enbart kan ses som

negativt för den unges utveckling. Socialnämnden vill även framföra att längre tids ungdomsvård eller åtgärder med stöd av LVU eller socialtjänstlagen också kan innebära bättre förutsättningar för ett positivt resultat vid vårdtidens slut eftersom syftet med socialtjänstens arbete är att motverka en negativ utveckling hos den unge.

Med hänsyn till att straffrabatten slopas från 18 års ålder anser också socialnämnden att arbetet att motverka en kriminell livsstil och en negativ utveckling redan i unga år blir ännu viktigare än idag. Socialtjänsten kommer framöver inte ha möjlighet att arbeta med unga vuxna i åldern 18-21 år och det förebyggande arbetet, stöd och åtgärder behöver därför intensifieras för att med ett förebyggande arbete i möjligaste mån undvika lagföring från myndighetsåldern. Socialnämnden anser att kombinationen av att straffmätningen och brottspåföljderna för lagöverträdare i åldern 15 – 17 år är oförändrade och att straffrabatten slopas från 18-års ålder menligt påverkar socialnämndens möjlighet att vidta åtgärder för att förhindra att ungdomar återfaller i brott.

Sammanfattning

Socialnämnden har tidigare, den 24 april 2019, yttrat sig avseende betänkandet Slopad straffrabatt för unga myndiga (SOU 2018:85). Justitiedepartementet har nu översänt utkast till lagrådsremiss. Socialnämnden har därför utgått från tidigare yttrande samt begränsat sitt yttrande till att enbart ta upp de frågor som bedöms relevanta för socialnämndens arbete med unga lagöverträdare.

I Helsingborgs stad finns ett särskilt team på socialförvaltningen som arbetar med barn och unga i ålder 10-20 år som begår brott eller är misstänkta för brott samt ungdomar som befinner sig i riskzonen för kriminalitet och missbruk. KRIM-teamets erfarenheter och specialkunskaper gällande kriminella ungdomar har används som utgångspunkt vid socialnämndens bedömningar.

Socialnämnden är i huvudsak positiv till utredarens förslag och välkomnar en lagändring. Socialnämnden vill dock lyfta fram betydelsen av brottsförebyggande åtgärder för ungdomar som begår brott samt vikten av att det finns insatser i samband med att påföljden eller vården avslutas. Tyngdpunkten i arbetet med att lyckas minska brottsligheten hos unga vuxna bör därför vara att förebygga och avbryta en kriminell livsstil redan innan 18 års ålder. Socialnämnden vill också lyfta behovet av en analys av hur socialnämndens ansvar för vård enligt 3 § LVU påverkas av de föreslagna ändringarna i BrB.

Emelie Erixon
Socialdirektör

Gunilla Christiansson
Kvalitetschef
Kvalitetsenheten

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet
Akt